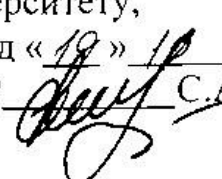

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра фіскального адміністрування

Затверджено
Науково-методичною
радою Університету,
протокол від «19» 10 2022 № 9
Голова НМР С.А. Супруненко

Робоча програма
навчальної дисципліни
«ЄВРОПЕЙСЬКІ ПІДХОДИ ДО ОПОДАТКУВАННЯ»
для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
(денної форми навчання)
галузь знань 07 «Управління і адміністрування»
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійна програма «Податкове консультування»
Статус дисципліни: вибіркова

Робоча програма навчальної дисципліни «Європейські підходи до оподаткування» складена на основі освітньо-професійної програми «Податкове консультування» першого (бакалаврського) рівня спеціальності 071 «Облік і оподаткування», затвердженої Вченою радою Університету 26 квітня 2021 р., протокол № 5.

Укладачі:

Т.В. Тучак, доцент, к.е.н., доцент кафедри фіскального адміністрування

В.Л. Андрущенко, професор, д.е.н., професор кафедри фіскального адміністрування

Рецензенти:

М.О. Скорик, доцент, к.е.н., доцент кафедри аудиту, державного фінансового контролю та аналізу

Т.А. Калита к.е.н., доцент кафедри фіскального адміністрування

Гарант освітньо-професійної програми

Ю.В. Панура, к.е.н., доцент

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою фіскального адміністрування, протокол від «04» 08 2022 № 1.

В.о. завідувача кафедри

О.С. Іванишина, к.е.н., доцент

Розглянуто і схвалено Вченою радою факультету податкової справи, обліку та аудиту, протокол від «16» 08 2022 № 1.

Голова вченої ради факультету податкової справи, обліку та аудиту

В.М. Краєвський, д.е.н., професор

Завідувач відділу планування, організації та контролю освітнього процесу

Л.В. Мілімко, к.ю.н., доцент

Реєстраційний № _____

Рецензія
на робочу програму навчальної дисципліни
«Європейські підходи до оподаткування»
для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
денної форми навчання
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність 071 «Облік та оподаткування»
ОПП «Податкове консультування»

Вивчення дисципліни «Європейські підходи до оподаткування» дозволить здобувачам вищої освіти поглибити свої знання з різних систем оподаткування на прикладі країн Євросоюзу.

Актуальність даного курсу полягає у імплементація європейських цінностей і практик у податкову систему України. Тому важливо, ознайомлення студентів з фіскальними аспектами країн Євросоюзу, устроєм та особливостями національної податкової системи, нормативно- законодавчими базою та специфікою їхніх податків.

Дисципліна побудована на вивченні податкових систем всіх країн ЄС. Курс поєднує теоретичний матеріал та практичну складову. Майбутні фахівці у сфері фіскального адміністрування повинні бути компетентні з питань оподаткування в країнах Євросоюзу, що пов'язано з прагненням України до вдосконалення податкової системи та вступом до ЄС. Здобуті знання розвинути у майбутніх фіскалів здатність до аналізу ефективності роботи вітчизняної податкової системи, самостійного вирішення проблем. Науково-дослідна робота студентів – один із важливих засобів підвищення якості підготовки та виховання спеціалістів з вищою освітою, які здатні творчо використовувати в практичній діяльності новітні досягнення науково-технічного прогресу.

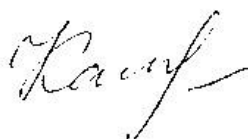
Робочу програму вибіркової навчальної дисципліни «Європейські підходи до оподаткування»

складено відповідно до встановлених вимог.

Укладачем запропоновано широкий спектр тем, що підлягають вивченню. Рекомендований список джерел містить достатній перелік навчальних посібників, монографій та іншої спеціалізованої літератури.

На підставі вищевикладеного вважаємо, що програму вибіркової навчальної дисципліни в оподаткуванні» доцільно рекомендувати для подальшого впровадження у навчальний процес ДПУ.

Рецензент

Т.А. Калита, к.е.н., доцент
кафедри фіскального адміністрування

Рецензія
на робочу програму навчальної дисципліни
«Європейські підходи до оподаткування»
для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
денної форми навчання
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність 071 «Облік та оподаткування»
ОПІ «Податкове консультування»

Робочу програму навчальної дисципліни «Європейські підходи до оподаткування» складено відповідно до вимог, встановлених «Порядком оформлення та затвердження робочої програми навчальної дисципліни, методичних рекомендацій до проведення лабораторних та самостійних робіт», затвердженим Науково-методичною радою ДПУ. Змістова частина робочої програми навчальної дисципліни охоплює всі ключові теми для здобуття студентами ґрунтовних знань з даного предмету.

Матеріал курсу викладений у логічній послідовності та розкриває особливості побудови податкових систем країн Євросоюзу від найпростішої до розвинутої. Питання програми дозволять слухачам глибоко вивчити та зрозуміти специфіку оподаткування у країнах ЄС. Вивчення дисципліни завершується аналізом новітніх явищ оподаткування та трендів податкової політики ЄС, що навчить студентів порівнювати та аналізувати позитивні та негативні моменти у сучасній податковій системі, та надавати корисні пропозиції щодо імплементації позитивного досвіду в оподаткуванні країн ЄС.

Навчальний процес базується на викладанні змістовних лекцій, які містять англ.мовний супровід. Також, важливу роль відіграють завдання, які винесені на самостійну роботу. Зміст програми передбачає науково-дослідну роботу студентів під керівництвом викладача – це питання, відведені на індивідуально-консультативну роботу.

Рекомендована література містить перелік навчальних посібників, монографій та іншої спеціальної літератури відомих вітчизняних учених – фінансистів, законодавчих документів, ресурсів Інтернету.

На підставі викладеного вважаю, що робочу програму навчальної дисципліни «Європейські підходи до оподаткування» доцільно розглянути на засіданні кафедри податкової політики та в подальшому рекомендувати для застосування в навчальному процесі ДПУ.

Рецензент

М.О. Скорик, доцент, к.е.н., доцент
кафедри аудиту, державного
фінансового
контролю та аналізу

ЗМІСТ

1.	Передмова	3
2.	Опис навчальної дисципліни	4
-	Структура навчальної дисципліни	6
3.	Зміст навчальної дисципліни за змістовними модулями	7
4.	Критерії оцінювання	14
5.	Засоби оцінювання	17
6.	Форми та перелік питань до поточного та модульного контролю	18
7.	Рекомендована література	22

Дисципліна «Європейські підходи до оподаткування» розкриває устрій і стан податкових систем шести держав-засновників ЄС, податкові системи яких, взяті в сукупності, розкривають основні процеси і закономірності властиві оподаткуванню в ЄС.

Для порівняння з іншими підходами та взірцевими устроями податкових систем для прикладу взято податкову систему Сінгапуру, визаною кращою в світі. Британія після брексіт збирається перейти на сінгапурську систему оподаткування.

Мета викладання навчальної дисципліни «Європейські підходи до оподаткування» – формування у студентів знань з питань устрою, структури, закономірностей та особливостей функціонування податкових систем країн-членів Євросоюзу.

Завдання дисципліни: засвоєння як конкретних знань, так і узагальнюючих уявлень та національної специфіки податків у країнах ЄС, ознайомлення з процесом оподаткування і податковими системами країн Євросоюзу; оцінка сучасного стану і тенденції розвитку оподаткування в ЄС; західна традиція тлумачення фіскальних явищ, проблем і податкових реформ; ознайомлення з правами, свободами і обов'язками європейців-платників податків, з вимогами до них морально-етичного характеру.

Методи і форми навчання.

Основними *формами навчання* є: лекції-бесіди, лекції-дослідження, семінарські заняття, самостійна та індивідуально-консультативна робота студентів під керівництвом викладача.

Під час викладання дисципліни «Європейські підходи до оподаткування» використовуються наступні *методи навчання*:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні, наочні, практичні методи;
- індуктивний та дедуктивний методи;
- творчі, проблемно-пошукові методи;
- індивідуально-консультаційна робота під керівництвом викладача, самостійна робота;

2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- методи стимулювання інтересу до навчання;
- методи стимулювання обов'язку та відповідальності.

3. Методи контролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- метод усного контролю;
- письмовий контроль;
- тестові методи;
- контрольна перевірка;
- диференційований залік.

Денна форма навчання.

Форми організації занять: лекції, семінарські заняття, індивідуальні заняття та консультації.

Організація поточного та підсумкового контролю знань

Контрольні заходи з даної дисципліни включають в себе:

- *поточний контроль* знань, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, семінарських, індивідуальних занять, а також самостійної роботи студента та є засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) студентами навчального матеріалу. Проводить у формі усного опитування, письмових тестів, вирішення практичних завдань, захисту індивідуальної роботи, експрес-опитування;

- *модульний контроль* знань, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. Проводиться у формі колоквиуму – це форма перевірки й оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах;

- *підсумковий контроль* знань: По закінченню вивчення даної дисципліни студенти складають диференційований залік.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань спеціальність Освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів -3	Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	<i>Вибіркова</i>
Модулів – 2	Галузь знань: <u>07 «Управління та адміністрування»</u>	Рік підготовки:
Змістових модулів - 2		4-й
Загальна кількість годин –90		Семестр
		8
	Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування» Освітньо-професійна програма «Податкове консультування»	Лекції
		16 год.
		Семінарські
		14 год.
		Самостійна робота
		58 год.
		Індивід.-консультац. робота: 2 год.
		Форма семестрового контролю: диференційований залік

2.1. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ФОРМУВАННЯ ЯКИХ ЗАБЕЗПЧУЄ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.
- Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

Спеціальні компетентності:

- Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.
- Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.
- Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Фахові компетентності:

- Здатність робити глибокий всебічний комплексний аналіз фінансово-господарської діяльності платників податків

- Здатність збирати, аналізувати та систематизувати інформацію для підготовки аналітичних звітів, інформаційних оглядів.

2.2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
- Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.
- Аналізувати розвиток систем, моделей і методів бухгалтерського обліку на національному та міжнародному рівнях з метою обґрунтування доцільності їх запровадження на підприємстві.
- Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.
- Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

2.3. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами для вивчення дисципліни «Європейські підходи до податкування» за освітньо-професійною програмою «Податкове консультування» є ґрунтовні знання з таких дисциплін, як «Податки в Україні», «Податкова система», «Теорія податків», «Адміністрування податків і платежів».

Постреквізитами вивчення навчальної дисципліни за освітньо-професійною програмою «Податкове консультування» є «Організація податкового консультування в зарубіжних державах», «Податкове консультування в зарубіжних державах», «Оподаткування фінансово-кредитних установ», «Майнове оподаткування», та інші вибіркові компоненти освітньої програми.

**2.4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Європейські підходи до оподаткування»**

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семінари (практ.) заняття (год.)	Інд.-конс. робота під керівництвом викладача (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I = 1,4 залікових кредити (43 год.)						
ЗМ 1 (Теми 1-6)						
T.1	ЄС як фіскально-солідарний союз Держав	2	2		7	11
T.2	Специфіка оподаткування в Німеччині	2	2		7	11
T.3	Особливості податкової системи Франції як ініціатора ЄС	2	2		7	11
T.4	Дизайн італійської системи Оподаткування	2	1		7	10
Всього по модулю:		8	7	-	28	43
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40хв.)						
МОДУЛЬ II = 1,6 залікових кредити (47 год.)						
ЗМ 2 (Т7-11)						
T.5	Особливість оподаткування у Нідерландах	2	2		7	11
T.6	Вплив шведської школи державних фінансів на оподаткування	2	2		8	12
T.7	Самобутність британського підходу до податків і феномен брексіту	2	2		8	12
T.8	Новітні явища оподаткування. Тенденції і тренди податкової політики ЄС	2	1	2	7	12
Всього по модулю:		8	7	2	30	47
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40хв.)						
Форма підсумкового контролю – диф. залік						
Разом годин з курсу:		16	14	2	58	90

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ

Змістовий модуль 1: Підходи до оподаткування держав-засновників ЄС

Тема 1. ЄС як фіскально-солідарний союз держав

План лекційного заняття

1. Європейська ідентичність, її вплив на формування податкових держав і вчення про податки.
2. Ознаки ідентичності для європейців: образ мислення і поведінки (фіскальний патріотизм), громадянські чесноти, суспільно-культурні цінності; для держав: солідарність, плюралізм, рівність і справедливість в оподаткуванні, верховенство права.
3. Початки європейських підходів до оподаткування – Велика хартія вільностей (1215 р.).
4. No taxation without representation – демократично-правовий принцип оподаткування.
5. Формування податкових держав і європейських шкіл вчення про податки.

План семінарського заняття

1. Школа камералістики, форми її сучасного ренесансу.
2. Три джерела і три складові частини вчення про податки: податкова морфологія, економічна теорія оподаткування (economics of taxation), фіскальна соціологія.
3. Європейська інтеграція, її фіскальні аспекти. Гармонізація та уніфікація податкових систем держав ЄС. ЄС як митний і податковий союз.
4. Принцип ЄС solidarity & sharing («ділитися треба»), його суперечності.
5. Угода про асоціацію між Україною і ЄС.
6. Імплементация європейських цінностей і практик у податкову систему України.
7. Новітні форми оподаткування та фіскально-адміністративних технологій.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Податкова система ЄС як конфедерації держав
2. Розберіться в смисловому значенні термінів: ідентичність; фіскальний патріотизм; фіскальна солідарність; плюралізм; верховенство права.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Науковий зміст поняття «морфологія податку»
3. Науковий зміст поняття «політекономія оподаткування»
4. Науковий зміст поняття «фіскальна соціологія»
5. Зміст і суперечності принципу ЄС solidarity & sharing («треба бути солідарними і ділитися»)

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: 1-8

Додаткові: 2,4,7,12,13

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1-21

Міжнародні джерела: 1-3

Тема 2. Специфіка оподаткування в Німеччині

План лекційного заняття

1. Принципи оподаткування в конституції ФРН: платоспроможності, рівності, законності, загального благоденства (welfare principle).
2. Три рівні оподаткування: федеральний, земельний(регіональний),місцевий(муніципальний).
3. Закріплені і спільні (розподільні) податки.
4. Види оподатковуваних доходів у ФРН.
5. Параметри податку на доходи фізичних осіб. (Види затрат, віднесених на зменшення оподаткованого доходу. Податкові пільги.)
6. Фінансово-економічні наслідки об'єднання Німеччини (1990 р.).Солідарність західних і східних земель. Податок солідарності на користь східних земель, його суперечності.
7. Податок на корпорації у ФРН.
8. Податок на додану вартість у ФРН.
9. Транспортний податок. Церковний податок. Інші податки у ФРН.
10. Внески на соціальне страхування, особливість nursing insurance у ФРН.
11. Особливості податкового кодексу ФРН.

План семінарського зняття:

1. Устрій та особливості національної податкової системи.
2. Параметри основних прямих і непрямих податків.
3. Податок на доходи фізичних осіб.
4. Податок на прибуток корпорацій.
5. ПДВ і акцизи.
6. Інші податки.
7. Адміністрування податків.
8. Новітні явища і процеси.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Податкова система земель як суб'єктів федерації.
2. Поняття закріплених і спільних (розподільних) податків.
3. Принцип платоспроможності в оподаткуванні.
4. Податок на капітал (на приріст капіталу), його суть.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Церковний податок, його походження та особливості.
2. Принцип рівності, рівномірності та справедливості в оподаткуванні.
3. Принцип загального благоденства (welfare principle).

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: 1-8

Додаткові: 2,4,10 ,12,13, 20

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1-21

Міжнародні джерела: 1-3

Тема 3. Особливості податкової системи Франції як ініціатора ЄС

План лекційного заняття

1. Фіскальні перетворення Великої французької революції XVIII ст..
2. Параметри податку на доходи фізичних осіб у Франції (Види оподатковуваних доходів. Види вирахувань з оподатковуваних доходів).
3. Податок солідарності на багатство. «Податковий щит» (bouclier fiscal) у Франції.
4. Податок на прибуток корпорацій у Франції.
5. Податок на мешканців. Податок на спадщину у Франції.
6. Французька специфіка універсального акцизу ПДВ.
7. Внески на соціальне страхування у Франції.
8. Digital services tax. Особливості оподаткування торгівлі за криптовалюту у Франції.
9. Франція: особливості адміністрування податків.

План семінарського заняття:

1. Фіскальні перетворення Великої французької революції
2. Устрій та особливості національної податкової системи
3. Параметри основних прямих і непрямих податків
2. Податок на доходи фізичних осіб
3. Податок на прибуток корпорацій
4. ПДВ і акцизи
4. Інші податки. Податок на цифрові операції
5. Адміністрування податків

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Відповідальність за несплату податків у Франції
2. Значення скасування відкупної системи.
3. Податок солідарності на багатство, його параметри.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Особливості оподаткування доходів фізичних і прибутків юридичних осіб
2. Податок на мешканців

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: 1-8

Додаткові: 2,4,7,12,13

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1-21

Міжнародні джерела: 1-3

Тема 4. Дизайн італійської системи оподаткування

План лекційного заняття

1. Параметри основних податків Італії.
2. Податок на доходи, види податкових кредитів в Італії.
3. Податок на прибуток корпорацій в Італії.
4. Диференційований ПДВ в Італії, рухома система ставок.
5. Податок на спадщину. Податок на нерухомість в Італії.
6. Congestion charge (tax). Туристичні податки. Pizzo – «податок» на користь мафії. Інші податки.
7. Агентство державних доходів. Фінансова гвардія Італії.

План семінарського заняття:

1. Устрій та особливості національної податкової системи.
2. Параметри основних прямих і непрямих податків.
3. Податок на доходи фізичних осіб.
4. Податок на прибуток корпорацій.
5. ПДВ і акцизи.
6. Інші податки.
7. Адміністрування податків.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Податкові системи Кіпру та Греції
2. Параметри ПДВ в Італії.
3. Фіскальне і екологічне значення туристичних податків.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Congestion tax як фіскальний захід проти транспортних заторів («пробок»)
2. Фіскальні засоби боротьби проти засилля мафії

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: 1-8

Додаткові: 7, 8,9,10,11,12, 23

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1-21

Міжнародні джерела: 1-3

Змістовий модуль 2: Підходи до оподаткування у відмітних країнах ЄС

Тема 5. Особливості оподаткування у Нідерландах

План лекційного заняття

1. Нідерланди: «Бог створив землю, а голландці Нідерланди»: перша в світі буржуазна націята економіка сучасного типу.
2. Піонерна роль голландців у створенні інфраструктурних інструментів ринку (зокрема, біржі) та форм оподаткування.
3. Акциз – «голландський чорт», податковий ценз прав.
4. Сучасна податкова система Нідерландів.
5. Параметри основних податків Нідерландів.
6. Податки на доходи і прибутки Нідерландів.
7. Особливості справляння ПДВ в Нідерландах.
8. Туристичні податки: prostitution tax та ін.Збори за сміття, безпечні харчові продукти і чисту питну воду в Нідерландах.
9. Податкова служба Нідерландів.

План семінарського заняття:

1. Устрій та особливості національної податкової системи
2. Параметри основних прямих і непрямих податків
3. Податок на доходи фізичних осіб
4. Податок на прибуток корпорацій
5. ПДВ і акцизи
6. Інші податки
7. Адміністрування податків

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Вплив буржуазної революції в Нідерландах на формування податкової системи.
2. Піонерна роль голландців у створенні деяких форм оподаткування
3. Позитив і негатив податкового цензу прав
4. Особливості устрою податкових систем мікро-держав
5. Федеральний устрій бельгійської податкової системи
6. Податок на експлуатацію надр (severance tax) в Люксембурзі
7. Порядок сплати податків співробітниками установ ЄС і НАТО, розташованих на території Бельгії.
8. Система податкових кредитів у Бельгії
9. Особливості податку на дарування в Люксембурзі

Перелік питань для самоконтролю:

1. Смісл прислів'я «Бог створив землю, а голландці Нідерланди»?
2. Походження податку «голландський чорт» .
3. Податкова служба Нідерландів.
4. Причини регіональних розбіжностей ставок податків на нерухомість у Бельгії?
5. Унікальна особливість шкали ставок податку на доходи фізичних осіб у Люксембурзі?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: 1-8

Додаткові: 1, 2, 3, 4, 7, 12, 23, 26

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1-21

Міжнародні джерела: 1-3

Тема 6. Вплив шведської школи державних фінансів на оподаткування

План лекційного заняття

1. 7-ме місце за світовим рейтингом щастя при рівні оподаткування 62% ВВП, найвищомусеред розвинених країн.
2. Ефективна і справедлива податкова служба Швеції.
3. Задоволені платники податків як ознака держави загального благоденства Швеції.
4. Унікальні нефіскальні функції податкового агентства Швеції.
5. «A beloved collector of taxes» у Швеції.
6. Параметри основних податків Швеції.

План семінарського заняття:

1. Устрій та особливості національної податкової системи
2. Параметри основних прямих і непрямих податків
3. Податок на доходи фізичних осіб
4. Податок на прибуток корпорацій
5. ПДВ і акцизи
6. Інші податки
7. Адміністрування податків

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Унікальність податкової системи Швеції
2. Параметри ПДВ у Швеції
3. Податок на прибуток корпорацій у Швеції

Перелік питань для самоконтролю:

1. Пояснення, чому при самому високому рівні оподаткування Швеція займає 7-ме місце за індексом щастя народів.
2. Фіскальні ознаки Швеції як держави загального благоденства

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: 1-8

Додаткові: 5, 6, 7, 8, 9, 12, 18, 21

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1-21

Міжнародні джерела: 1-3

Тема 7. Самобутність британського підходу феномен brexit

План лекційного заняття

1. Наслідки brexit для податкової системи Британії.
2. Перехід на сінгапурську систему оподаткування – одна з оголошених причин виходу Британії з ЄС.
3. Початок європейських підходів до оподаткування – Велика хартія вільностей (1215 р.)
4. No taxation without representation – демократично-правовий принцип оподаткування.
5. Параметри податку на доходи Великої Британії.
6. Скасування медулярної системи оподаткування у Шотландія.
7. Податок на прибуток корпорацій, ПДВ, акцизи у Британії.
8. Податок на спадщину. Збір на зміну клімату. Інші податки Британії.
9. Аналітична і прогностична діяльність управління з питань бюджетної відповідальності (fiscal watchdog, OBR) у Великобританії.

План семінарського заняття:

1. Устрій та особливості національної податкової системи
2. Параметри основних прямих і непрямих податків
  1. Податок на доходи фізичних осіб
  2. Податок на прибуток корпорацій
  3. ПДВ і акцизи
  3. Інші податки
  4. Адміністрування податків

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Адміністрування податків в Британії
2. Причини, в тому числі фіскального характеру, виходу Британії з складу ЄС (брехіт).
3. Суть шедулярної системи оподаткування прибутків для корпорацій
4. Ознаки фіскального сепаратизму в Британії.

Перелік питань для самоконтролю

1. Фіскальні функції watchdog
2. Збір на зміну клімату.
3. Твердження «Англія – батьківщина податкового і бюджетного права»

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: 1-8

Додаткові: 1, 6, 7, 20, 23, 24

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1-21

Міжнародні джерела: 1-3

Тема 8. Новітні явища оподаткування. Тенденції і тренди податкової політики ЄС

План лекційного заняття:

1. Кращим чином підходи до оподаткування відображає податкова політика.
2. Мета сучасної податкової політики ЄС – творення справедливих і ефективних національних податкових систем.
3. Стимулювання інвестицій й економічного росту.
4. Сприяння зайнятості в поєднанні з захистом довкілля
5. Коригування нерівності та заохочення соціальної мобільності.
6. Боротьба з обманом та ухиленням від податків.
7. Усунення податкових перешкод транскордонній торгівлі та економічній діяльності.
8. Принцип міждержавних відносин в ЄС – за умови, що держави-члени дотримуються правил ЄС, вони вільні вибирати устрій і параметри податкової системи відповідно національним уподобанням та інтересам.

План семінарського заняття:

1. Напрями та цілі сучасної податкової політики ЄС
2. Податкові важелі стимулювання інвестицій й економічного росту.
3. Податкові важелі сприяння зайнятості в поєднанні з захистом довкілля
4. Фіскальні інструменти коригування нерівності та заохочення соціальної мобільності.
5. Боротьба з обманом та ухиленням від податків.
6. Усунення податкових перешкод транскордонній торгівлі та економічній діяльності.
7. Принцип міждержавних відносин в ЄС.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Податкова система Греції
2. Сутність справедливості оподаткування
3. Роль урядових структур і органів громадянського суспільства в формуванні.

План індивідуально-консультативної роботи

1. Фіскальні методи заохочення соціальної мобільності населення.
2. Фіскальні методи корегування міждержавної міграції робочої сили.
3. Значення туристичних податків для Нідерландів
4. Особливості рельєфу Нідерландів і значення екологічних податків

Перелік питань для самоконтролю:

1. Гармонізований податок у ЄС в найбільшій степені.
2. Подібність і різниця понять efficiency of taxation and effectiveness of taxation.
3. Порівняння ефективності адміністративних заходів та фіскальних методів для захисту довкілля.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: 1-8

Додаткові: 1, 2, 4, 7, 12, 13,17, 19

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1-21

Міжнародні джерела: 1-3

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, представлено у таблиці 4.1.

Максимальна кількість балів отримана здобувачем вищої освіти на семінарському занятті становить 3 бали.

Виконання самостійної роботи, як правило, оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

В загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, входить оцінювання за обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання Університету MOODLE(максимально 5 балів).

Таблиця 4.1

Розподіл балів з курсу «Європейські підходи до оподаткування»

Модулі	Модуль 1 – (19 балів)				Контрольний захід № 1– (7 балів)	Диференційований залік – 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів (диференційований залік)
Загальна кількість балів за модулем №1	19 балів						
Теми	Т. 1	Т. 2	Т. 3	Т. 4			
Відповідь на семінарському занятті	3	3	3	3			
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи						
Модулі	Модуль 2 – (31 бал)						
Загальна кількість балів за модулем №2	31 бал						
Теми	Т. 5	Т. 6	Т. 7	Т. 8	Контрольний захід № 2– (7 балів)		
Відповідь на семінарському занятті	3	3	3	3			
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та проведення контрольних заходів						
Індивідуальна робота	7						
Підсумковий тестовий контроль на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE	5						

Таблиця 4.2

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях для денної форми навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово(без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання контрольних робіт.

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 7 балів.

Таблиця 4.3

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичне питання	2
Тестовий блок	2
Практичне завдання	3
Всього	7

Таблиця 4.4

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	1,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	0,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання були відсутні взагалі	0

Таблиця 4.5

Критерії оцінювання тестового блоку

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повністю розкрив питання та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який розкрив сутність лише окремих питань та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність визначень	0

Таблиця 4.6

Критерії оцінювання практичного завдання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повністю розв'язав завдання, надав правильне обґрунтування своїм діям, яке базується на нормах ПКУ, та навів змістовні висновки.	3
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повністю розв'язав завдання, але відсутнє обґрунтування його дій, або воно неправильне, та немає висновків.	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який розв'язував завдання, допускаючи помилки, відповідь неправильна, відсутні висновки.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розв'язував завдання.	0

Критерії оцінювання індивідуальної роботи

Індивідуальну роботу здобувачі вищої освіти виконують в розрізі другого модулю по окремому питанню, яке передбачено робочою програмою. Це практичне завдання, яке передбачає дослідження податкової системи однієї з країн ЄС.

Індивідуальна робота здійснюється у формі доповіді, яка повинна містити:

1. Презентацію
2. Розгляд ключових положень
3. Опис особливостей
4. Формування висновків

Оцінюється індивідуальна робота здобувачів вищої освіти від 0 до 7 балів.

Таблиця 4.7

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
7	Послідовність, логічність виконання завдання, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які проаналізовані та доповнені висновками
4	Послідовність, логічність виконання завдання, але є суттєві помилки, відсутнє обґрунтування порядку заповнення декларації
0	Завдання взагалі не виконано

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 100 балів) та диференційованого заліку (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі диференційованого заліку.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку(табл.4.8):

Таблиця 4.8

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами й критеріями оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен/ Диференційований залік	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно - варіативний)	добре	зараховано
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			

60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Результати складання диференційованих заліків оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і вносяться в відомість обліку успішності студента, залікову книжку, індивідуальний навчальний план студента (крім «незадовільно» і «не зараховано»).

5. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Враховуючи специфіку навчальної дисципліни «Оподаткування в країнах ЄС», засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання по даній дисципліні можуть бути:

- диференційований залік;
- стандартизовані тести;
- тематичні письмові повідомлення для оголошення на семінарі;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних навчальних завдань;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- завдання по знаходженню в Інтернеті потрібної інформації про податкові системи країн ЄС, у тому числі на англійській мові;
- інші види індивідуальних та групових завдань;
- комп'ютерне тестування на платформі MOODLE ДПУ.

6. ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

В формі письмової доповіді студенти готують розгорнуті відповіді на найбільш актуальні питання

1. ЄС як митний і податковий союз;
2. Податкова держава як специфічний тип державності, її ознаки;
3. Одна з причин виходу Британії з Євросоюзу (brexit) – перехід на сінгапурську систему оподаткування.
4. Принцип ЄС solidarity & sharing (заради солідарності ділитися треба).
5. Поняття податкової морфології, політекономії оподаткування, фіскальної соціології.
6. Європейські морально-етичні цінності, які потрібно/необхідно імплементувати в Україні.
7. Податки солідарності в Німеччині їх призначення і значення.
8. Фіскальні перетворення Великої французької революції, їх історичне значення.
9. Congestion tax – фіскальний захід проти транспортних «пробок». (Приклад західноєвропейського досвіду на м. Київ).
10. Тлумачення образної назви акцизного податку – «голландський чорт».
11. Податковий ценз прав як фіскально-історичний феномен.
12. Обґрунтування підтримки або недоцільності цензу.
13. Церковний податок в країнах ЄС.
14. Нефіскальні функції податкового агентства Швеції.
15. Проблема BEPS (base erosion and profit shifting) в оподаткуванні, її наслідки і вирішення.
16. Особливості оподаткування трудових мігрантів у країнах ЄС (Beckham's tax).
17. Проект європодатку.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ №1

1. Європейська ідентичність, її вплив на формування податкових держав і вчення про податки.
2. Ознаки ідентичності для європейців: образ мислення і поведінки (фіскальний патріотизм), громадянські чесноти, суспільно-культурні цінності; для держав: солідарність, плюралізм, рівність і справедливість в оподаткуванні, верховенство права.
3. Початки європейських підходів до оподаткування – Велика хартія вільностей (1215 р.).
4. No taxation without representation – демократично-правовий принцип оподаткування.
5. Формування податкових держав і європейських шкіл вчення про податки.
6. Школа камералістики, форми її сучасного ренесансу.
7. Три джерела і три складові частини вчення про податки: податкова морфологія, економічна теорія оподаткування (economics of taxation), фіскальна соціологія.
8. Європейська інтеграція, її фіскальні аспекти. Гармонізація та уніфікація податкових систем держав ЄС. ЄС як митний і податковий союз.
9. Принципи оподаткування в конституції ФРН: платоспроможності, рівності, законності, загального благоденства (welfare principle).
10. Три рівні оподаткування: федеральний, земельний (регіональний), місцевий (муніципальний).
11. Закріплені і спільні (розподільні) податки.
12. Види оподатковуваних доходів у ФРН.
13. Параметри податку на доходи фізичних осіб. (Види затрат, віднесених на зменшення оподаткованого доходу. Податкові пільги.)
14. Фінансово-економічні наслідки об'єднання Німеччини (1990 р.). Солідарність західних і східних земель. Податок солідарності на користь східних земель, його суперечності.

15. Податок на корпорації у ФРН.
16. Податок на додану вартість у ФРН.
17. Транспортний податок. Церковний податок. Інші податки у ФРН.
18. Внески на соціальне страхування, особливість nursing insurance у ФРН.
19. Особливості податкового кодексу ФРН.
20. Фіскальні перетворення Великої французької революції XVIII ст..
21. Параметри податку на доходи фізичних осіб у Франції (Види оподатковуваних доходів. Види вирахувань з оподатковуваних доходів).
22. Податок солідарності на багатство. «Податковий щит» (bouclier fiscal) у Франції.
23. Податок на прибуток корпорацій у Франції.
24. Податок на мешканців. Податок на спадщину у Франції.
25. Французька специфіка універсального акцизу ПДВ.
26. Внески на соціальне страхування у Франції.
27. Digital services tax. Особливості оподаткування торгівлі за криптовалюту у Франції.
28. Франція: особливості адміністрування податків.
29. Параметри основних податків Італії.
30. Податок на доходи, види податкових кредитів в Італії.
31. Податок на прибуток корпорацій в Італії.
32. Диференційований ПДВ в Італії, рухома система ставок.
33. Податок на спадщину. Податок на нерухомість в Італії.
34. Congestion charge (tax). Туристичні податки. Pizzo – «податок» на користь мафії. Інші податки.
35. Агентство державних доходів. Фінансова гвардія Італії.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ №2

1. Нідерланди: «Бог створив землю, а голландці Нідерланди»: перша в світі буржуазна нація та економіка сучасного типу.
2. Піонерна роль голландців у створенні інфраструктурних інструментів ринку (зокрема, біржі) та форм оподаткування.
3. Акциз – «голландський чорт», податковий ценз прав.
4. Сучасна податкова система Нідерландів.
5. Параметри основних податків Нідерландів.
6. Податки на доходи і прибутки Нідерландів.
7. Особливості справляння ПДВ в Нідерландах.
8. Туристичні податки: prostitution tax та ін. Збори за сміття, безпечні харчові продукти і чисту питну воду в Нідерландах.
9. Податкова служба Нідерландів.
10. Наслідки Brexit для податкової системи Британії.
11. Перехід на сингапурську систему оподаткування – одна з оголошених причин виходу Британії з ЄС.
12. Початок європейських підходів до оподаткування – Велика хартія вільностей (1215 р.)
13. No taxation without representation – демократично-правовий принцип оподаткування.
14. Параметри податку на доходи Великої Британії.
15. Скасування медулярної системи оподаткування у Шотландія.
16. Податок на прибуток корпорацій, ПДВ, акцизи у Британії.
17. Податок на спадщину. Збір на зміну клімату. Інші податки Британії.
18. Аналітична і прогнозна діяльність управління з питань бюджетної відповідальності (fiscal watchdog, OBR) у Великобританії.
19. 7-ме місце за світовим рейтингом щастя при рівні оподаткування 62% ВВП, найвищому серед розвинених країн.
20. Ефективна і справедлива податкова служба Швеції.

21. Задоволені платники податків як ознака держави загального благоденства Швеції.
22. Унікальні нефіскальні функції податкового агентства Швеції.
23. «A beloved collector of taxes» у Швеції.
24. Параметри основних податків Швеції.
25. Кращим чином підходи до оподаткування відображає податкова політика.
26. Мета сучасної податкової політики ЄС – творення справедливих і ефективних національних податкових систем.
27. Стимулювання інвестицій й економічного росту.
28. Сприяння зайнятості в поєднанні з захистом довкілля
29. Коригування нерівності та заохочення соціальної мобільності.
30. Боротьба з обманом та ухиленням від податків.
31. Усунення податкових перешкод транскордонній торгівлі та економічній діяльності.
32. Принцип міждержавних відносин в ЄС – за умови, що держави-члени дотримуються правил ЄС, вони вільні вибирати устрій і параметри податкової системи відповідно національним уподобанням та інтересам.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Європейська ідентичність, її вплив на формування податкових держав і вчення про податки.
2. Ознаки ідентичності для європейців: образ мислення і поведінки (фіскальний патріотизм), громадянські чесноти, суспільно-культурні цінності; для держав: солідарність, плюралізм, рівність і справедливість в оподаткуванні, верховенство права.
3. Початки європейських підходів до оподаткування – Велика хартія вільностей (1215 р.).
4. No taxation without representation – демократично-правовий принцип оподаткування.
5. Формування податкових держав і європейських шкіл вчення про податки.
6. Школа камералістики, форми її сучасного ренесансу.
7. Три джерела і три складові частини вчення про податки: податкова морфологія, економічна теорія оподаткування (economics of taxation), фіскальна соціологія.
8. Європейська інтеграція, її фіскальні аспекти. Гармонізація та уніфікація податкових систем держав ЄС. ЄС як митний і податковий союз.
9. Принципи оподаткування в конституції ФРН: платоспроможності, рівності, законності, загального благоденства (welfare principle).
10. Три рівні оподаткування: федеральний, земельний (регіональний), місцевий (муніципальний).
11. Закріплені і спільні (розподільні) податки.
12. Види оподатковуваних доходів у ФРН.
13. Параметри податку на доходи фізичних осіб. (Види затрат, віднесених на зменшення оподаткованого доходу. Податкові пільги.)
14. Фінансово-економічні наслідки об'єднання Німеччини (1990 р.). Солідарність західних і східних земель. Податок солідарності на користь східних земель, його суперечності.
15. Податок на корпорації у ФРН.
16. Податок на додану вартість у ФРН.
17. Транспортний податок. Церковний податок. Інші податки у ФРН.
18. Внески на соціальне страхування, особливість nursing insurance у ФРН.
19. Особливості податкового кодексу ФРН.
20. Фіскальні перетворення Великої французької революції XVIII ст..
21. Параметри податку на доходи фізичних осіб у Франції (Види оподатковуваних доходів. Види вирахувань з оподатковуваних доходів).
22. Податок солідарності на багатство. «Податковий щит» (bouclier fiscal) у Франції.
23. Податок на прибуток корпорацій у Франції.
24. Податок на мешканців. Податок на спадщину у Франції.

25. Французька специфіка універсального акцизу ПДВ.
26. Внески на соціальне страхування у Франції.
27. Digital services tax. Особливості оподаткування торгівлі за криптовалюту у Франції.
28. Франція: особливості адміністрування податків.
29. Параметри основних податків Італії.
30. Податок на доходи, види податкових кредитів в Італії.
31. Податок на прибуток корпорацій в Італії.
32. Диференційований ПДВ в Італії, рухома система ставок.
33. Податок на спадщину. Податок на нерухомість в Італії.
34. Congestion charge (tax). Туристичні податки. Pizzo – «податок» на користь мафії. Інші податки.
35. Агентство державних доходів. Фінансова гвардія Італії.
36. Нідерланди: «Бог створив землю, а голландці Нідерланди»: перша в світі буржуазна нація та економіка сучасного типу.
37. Піонерна роль голландців у створенні інфраструктурних інструментів ринку (зокрема, біржі) та форм оподаткування.
38. Акциз – «голландський чорт», податковий ценз прав.
39. Сучасна податкова система Нідерландів.
40. Параметри основних податків Нідерландів.
41. Податки на доходи і прибутки Нідерландів.
42. Особливості справляння ПДВ в Нідерландах.
43. Туристичні податки: prostitution tax та ін. Збори за сміття, безпечні харчові продукти і чисту питну воду в Нідерландах.
44. Податкова служба Нідерландів.
45. Наслідки Brexit для податкової системи Британії.
46. Перехід на сингапурську систему оподаткування – одна з оголошених причин виходу Британії з ЄС.
47. Початок європейських підходів до оподаткування – Велика хартія вільностей (1215 р.)
48. No taxation without representation – демократично-правовий принцип оподаткування.
49. Параметри податку на доходи Великої Британії.
50. Скасування медулярної системи оподаткування у Шотландія.
51. Податок на прибуток корпорацій, ПДВ, акцизи у Британії.
52. Податок на спадщину. Збір на зміну клімату. Інші податки Британії.
53. Аналітична і прогностична діяльність управління з питань бюджетної відповідальності (fiscal watchdog, OBR) у Великобританії.
54. 7-ме місце за світовим рейтингом щастя при рівні оподаткування 62% ВВП, найвищому серед розвинених країн.
55. Ефективна і справедлива податкова служба Швеції.
56. Задоволені платники податків як ознака держави загального благоденства Швеції.
57. Унікальні нефіскальні функції податкового агентства Швеції.
58. «A beloved collector of taxes» у Швеції.
59. Параметри основних податків Швеції.
60. Кращим чином підходить до оподаткування відображає податкова політика.
61. Мета сучасної податкової політики ЄС – створення справедливих і ефективних національних податкових систем.
62. Стимулювання інвестицій й економічного росту.
63. Сприяння зайнятості в поєднанні з захистом довкілля
64. Коригування нерівності та заохочення соціальної мобільності.
65. Боротьба з обманом та ухиленням від податків.
66. Усунення податкових перешкод транскордонній торгівлі та економічній діяльності.
67. Принцип міждержавних відносин в ЄС – за умови, що держави-члени дотримуються правил ЄС, вони вільні вибирати устрій і параметри податкової системи відповідно національним

уподобанням та інтересам.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Андрущенко В. Л., Тучак Т.В Податкові системи зарубіжних країн: навчальний посібник. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 210 с.
2. Андрущенко В.Л., Варналій З.С., Прокопенко І.А., Тучак Т.В. Податкові системи зарубіжних держав: Навчальний посібник.К.: Кондор-Видавництво, 2012. – 222 с
3. Варналій З.С., Романюк М.В. Податкова система: підручник. К.: Знання України, 2019. – Тема 10. Податкові системи зарубіжних країн. – С. 267–294.
4. Карлін М. І. Податкові системи зарубіжних країн: Навчальний посібник. К.: Кондор-Видавництво, 2018. – 300 с
5. Карлін М. І., Ліповська-Маковецька Н. І. Податкові системи країн Америки : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 232 с.
6. Податковий кодекс України: Закон України, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
7. Про Державний бюджет України на 2022 рік: Закон України від 01.12.2021 № 1928-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1928-20#Text>.
8. Тучак Т., Кашпур Л, Прокопенко І. та ін., за заг. ред. д.е.н. В. Л. Андрущенка Імплементация європейських цінностей та технологій оподаткування в Україні: монографія /. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. 284 с.

Допоміжна:

1. Адміністрування податків і платежів: навчальний посібник /за заг. ред. д.е.н, проф. Андрущенко В.Л.Ірпінь: Видавництво УДФСУ, 2018. 316 с.
2. Андрущенко В. Л., Тучак Т. В. Справедливість в оподаткуванні: фіскальний наступ на багатство. Ефективна економіка. 2021. № 6. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8989> (дата звернення: 02.09.2021). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.6.9
3. Андрущенко В.Л. Імператив фіскальної солідарності. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. УДФСУ. 2019. Вип. 3. С. 13–19.
4. Андрущенко В.Л. Три джерела і три складові частини вчення про податки . Реформування податкової служби України відповідно до європейських стандартів: Збірник матеріалів наук.-практ. конференції, 22 жовтня 2010 р.: в 2 ч. (Ч. 1) / Держ. подат. адмін. України, Нац. унів. ДПС України, Наук.-досл. центр проблем оподатк. – Ірпінь, 2010. – С. 22–25.
5. Андрущенко В.Л. Фіскальний фактор щастя народів. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. УДФСУ. 2018.Вип. 2. С. 5–10.

6. Андрущенко В.Л. Фіскально-соціологічний напрям західної фінансової науки. *Науковий вісник Національного університету податкової служби України*. 2010. – № 4 (51). С. 67–75.
7. Андрущенко В.Л., Тучак Т.В. Податкова держава: монографія. К.: Алерта, 2016. 304 с.
8. Гордієнко Л. А. Фінансова політика соціальної сфери: монографія. – Черкаси: Видавець Чабаненко Ю., 2019. – 394 с.
9. Десятнюк О.М. Напрямки реформування механізму адміністрування ПДВ у контексті європейського досвіду. *Світ фінансів*. 2015. С. 7–17. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/887>.
10. Директива Ради 2006/112/ЄС від 28 листопада 2006 р. про спільну систему податку на додану вартість: Європейський Союз; Директива, Перелік, Список від 28.11.2006 № 2006/112/ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_928#Text.
11. Додаток XXVIII до глави 4 «Оподаткування» розділу V «Економічне і галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2017-2019 роки. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/ugoda-pro-asociaciyu/28_
12. Коломієць О. О. Актуальні проблеми реформування оподаткування доходів фізичних осіб в Україні. *Національний інститут стратегічних досліджень*. 2019. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/socialnapolitika/aktualni-problemi-reformuvannyaopodatkovannya-dokhodiv-fizichnikh>.
13. Кунцевич М. П. Перспективи гармонізації законодавства України та Європейського Союзу щодо податку на додану вартість. *Юридичний науковий електронний журнал*. №1. 2018. С. 101–104. URL: http://lsej.org.ua/1_2018/29.pdf.
14. Кушнір І. Оподаткування податком на додану вартість операцій з нематеріальними активами в Європейському законодавстві. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. № 3. 2018. URL: <http://uran.inprojournal.org/article/download/156020/155460>.
15. Навіщо нам податки. Держава як спільний бізнес. / Нариси за редакцією Н.М. Ковалко та В.М. Мельника. – Київ: ТОВ «Якабу Паблішинг», 2019. – 240 с.
16. Рейнська В.Б. Податки як фіскальна основа існування держави. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. Том 29 (68). № 1, 2018. URL: http://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/29_68_1/20.pdf.
17. Стадник М. Обмін інформацією в межах транскордонних банківських депозитів. Вісник МСФЗ. 2019. URL: https://msfz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/FZ002053.
18. Тучак Т., Осмятченко В., Ізмайлов Я. та ін., за заг. ред. д.е.н. В. Л. Андрущенка Податкова система: навчальний посібник /. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. 485 с.
19. Тучак Т.В. Камералістика і камералісти: із історії світової фінансової думки// Електронне наукове фахове видання. Соціально-економічні проблеми і держава №2., 2017. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/>
20. Тучак Т.В. Соціалізація оподаткування доходів фізичних осіб: зарубіжний досвід та вітчизняна практика. Електронне наукове фахове видання. *Modern Economics*. Вип. №17, 2019. . URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/>
21. Тучак Т.В., Могильська М.О. Особливості застосування митних режимів України в умовах інтеграції до ЄС. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. Вип. №6 (17)2018. URL: <http://www.eastereurope-ebm.in.ua/17-2018-ukr>
22. Тучак Т.В., Ріппа М.Б. Зарубіжний досвід податкового регулювання соціально-економічних процесів та можливості його використання в Україні. *Світ фінансів*. 2021. №3(68). С. 38-54
23. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони; Угода, Список, Міжнародний документ від 27.06.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.

24. Харченко Н. В. Переваги та недоліки податку на додану вартість. *Інвестиції: практика та досвід*. № 9. 2016. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/9_2016/4.pdf.

25. Швабій К.І. Податкова політика держави: ще один великий компроміс. – К.: Алерта, 2018. – 42 с.

Інформаційні ресурси Інтернет:

1. Податки в Німеччині для підприємств та фізичних осіб. URL: <https://migrant.biz.ua/nimechina/biznes-de/podatky-v-nimechchyni.html>
2. Франція та ставки податків. URL: <https://astonfs.com/blog-uk/frantsiya-ta-stvki-podatki/>
3. Які податки платять в Італії? URL: <https://news.eurabota.ua/uk/italy/economy/jaki-podatki-platjat-v-italii/>
4. Система оподаткування бізнесу в Нідерландах. URL: <https://ngoipr.org.ua/blog/systema-opodatkuvannya-biznesu-v-niderlandah/>
5. Singapore tax system & tax rates. URL: <https://www.guidemesingapore.com/business-guides/taxation-and-accounting/introduction-to-taxation/singapore-tax-system-and-tax-rates>
6. Tax system of Singapore. URL: <https://www.startupdecisions.com.sg/singapore/taxes/current-tax-rates-and-tax-system/>
7. Taxes in Japan. URL: <https://www.japan-guide.com/e/e2206.html>
8. How the Tax System is Organized in China. URL: <https://www.china-briefing.com/news/tax-system-organized-china/>
9. A complete guide to the UK tax system. URL: <https://www.expatica.com/uk/finance/taxes/a-complete-guide-to-the-uk-tax-system-758254/>
10. Swedes and taxes. URL: <https://sweden.se/society/why-swedes-are-okay-with-paying-taxes/>
11. Austria: tax system, 2019. URL: <https://en.portal.santandertrade.com/establish-overseas/austria/tax-system>
12. A guide to the Spanish tax system, 2019. URL: <https://www.expatica.com/es/finance/taxes/tax-system-471614/>
13. Taxation trends in European Union. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/taxation_trends_report_2018.pdf
14. Corporation taxes in EU, 2019. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10797-017-9471-2>
15. How Europe's 'Digital Tax' Plans Will Hit U.S. Tech Companies. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2019-07-16/how-digital-tax-plans-in-europe-hit-u-s-tech-quicktake>
16. Indirect taxation on 3D printing – a new challenge the European Union. URL: <https://officialblogofunio.com/2018/12/17/indirect-taxation-on-3d-printing-a-new-challenge-for-the-european-union/>
17. A look at the church taxes in Western Europe. URL: <https://www.pewforum.org/2019/04/30/in-western-european-countries-with-church-taxes-support-for-the-tradition-remains-strong/>
18. Tax Consulting. URL: htmoecenter.com.ua/en/services1
19. Tax Consulting U.K. URL: <http://taxconsulting-uk.com/test/>
20. US Government Finances. URL: <https://www.usgovernmentrevenue.com>
21. Welcome to Gov.UK. URL: <https://www.gov.uk>

Міжнародні видання:

1. Договір про Європейський Союз від 02. 1992 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_029
2. Лісабонська угода про внесення змін в [Угоду про Європейський Союз](#) й Угоду про заснування Європейської Спільноти, від 13.12. 2007 р. URL: <https://www.twirpx.com/file/261090/>
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, від 16.09. 2014 р. URL: https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011